

Секція: педагогічні науки
Підсекція: проблеми підготовки спеціалістів

Миленкова Р. В.
Українська академія банківської справи

Інноваційна культура майбутніх банкірів: новий аспект у підготовці спеціалістів

Нині, коли швидкозмінні соціально-економічні умови розвитку суспільства ставлять нові вимоги до особистості фахівця, коли інновації розповсюджені в усіх сферах людської діяльності, постає необхідність формування у суспільстві інноваційної культури. Найбільш ефективним, на наш погляд, було б впливати на розвиток інноваційної культури студентства, як перспективної, соціально активної та творчої категорії суспільства.

Термін „інноваційна культура” виник наприкінці ХХ століття. Дослідити цей феномен уявляється нам можливим завдяки аналізу двох складових: загального поняття „культури” та „інноваційного” як категорії. Тож спробуємо узагальнити численні погляди на культуру.

Слово „культура” є латинського походження (cultura) і спочатку мало значення „обробка” (від cultum) – спершу ґрунту, потім у широкому розумінні, вплив на природу, вплив на людину. До широкого поняття культури відносять все, що люди роблять з собою та світом [3].

Традиційна філософська думка, як правило, розділяє культуру на матеріальну та духовну, кожна з яких є складним системним утворенням. Але, М. Колесов зазначає, що розуміння матеріальної культури як „сукупності матеріальних цінностей”, а духовної культури, як „сукупності духовних цінностей” є спрощеним і відносним. Матеріальна культура є „предметною формою” духовної культури, а духовна культура має соціальну значущість лише у формі матеріальної культури. Це означає, що матеріальна і духовна культури існують не як окремі сфери, а як єдині галузі людської діяльності [4, с. 27]. Тільки у взаємодії матеріальної та духовної складових культури

відбувається реалізація таких її аспектів, як культура правова, естетична, професійна, інформаційна чи інноваційна.

Нині важливим є дослідження різних видів культур і визначення їх місця у структурі загального феномену культури. П. Козловські зазначає, що коли ми говоримо про естетичну, політичну, культуру харчування, життя, мови, ми розуміємо під культурою цих уже самих по собі культурно зумовлених феноменів форму зростання їх культурного буття, їх культурного рівня [3, с. 18]. Г. Єльнікова вважає різні види культури (наприклад, управлінську), *елементами* культури загальної. На думку деяких культурологів, подібні культури являють собою „*вертикальні зрізи*” культури, які пронизують усю її систему, або є „*окремими випадками*” загальної культури. Цікавим є погляд В. Біблера, який уявляє культуру у формі піраміди з самодетермінацією особистості на її вістрі. Релігійна, філософська, моральна та інші культури є численними *гранями* цієї піраміди [1].

Подібні дискусії, на наш погляд, викликані тим, що нинішній етап розвитку людства породжує безліч нових видів культури, однією з яких є інноваційна культура особистості. Тому виникає гостра потреба дослідження того, що вже виникло. П. Козловські звертає увагу на те, що культурний підхід до дійсності виходить з того, що те, що існує, вже само по собі має вигляд і форму і прагне стати дійсним [3, с. 12]. Подібну думку висловлює Н. Побірченко, яка вважає, що місією культури є задоволення духовних і матеріальних потреб людини. А щоб задовольнити потребу, її необхідно точно назвати. Культура формулює те, що ми називаємо запитом і забезпечує формування різноманітних пропозицій щодо задоволення цих потреб [5, с. 221]. Отже нині, коли інновації стають головним ресурсом розвитку економіки та інших сфер людської діяльності існує потреба у формуванні інноваційної культури окремої особистості і суспільства в цілому.

Під „інноваційним” розуміють таку якісну рису явища або дії, яка несе в собі оновлення, додає нових елементів у традиційну систему. Термін „інновація” вперше був введений Й. Шумпетером і підрозумівав втілення

наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виробі. Нині інновації стають часткою нашого буденного життя. Особистість може впроваджувати інновації у будь-яку сферу своєї діяльності. Завдання по формуванню інноваційної культури нинішнього студента полягає в тому, щоб особистість набула такого рівня загальнокультурної, соціально-економічної та освітньої підготовки, який допоміг би сучасній молодій людині жити у системі змінних координат та ефективно реалізуватись у власній професії.

Результатом підготовки студента у ВНЗ повинен стати фахівець, який буде спроможним як ефективно діяти у вузькій професійній галузі, так і успішно будувати власне життя, вмітиме відповідати за свої дії та вчинки, спілкуватися з іншими; ставитиме за мету як власний добробут, так і добробут нації, країни. Під майбутнім фахівцем банківської справи ми розуміємо студента, який навчається на спеціальності „Банківська справа”. Банківська справа [2, с. 57] - це сфера підприємництва, основний зміст якої становить фінансове посередництво, пов'язане з акумуляцією грошових капіталів, прийманням грошових вкладів, заощаджень населення, інших вільних коштів і надання їх у кредит, у тимчасове користування тим суб'єктам господарювання, які їх потребують, на умовах повернення, строковості і платності. Тож, фахівець банківської справи бере на себе відповідальність за гроші громадян та організацій, їх особистий добробут та спокій за свої матеріальні цінності, забезпечує один з факторів сталого розвитку підприємств, організацій та бізнес-структур, поповнення бюджету та розвиток економічного механізму країни.

Майбутні фахівці банківської справи повинні стати в подальшому суб'єктами банківської діяльності. Під терміном „банківська діяльність” розуміють залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських розрахунків фізичних та юридичних осіб [2, с. 73]. Крім, безумовно, високого рівня знань з основного фаху, банкір може діяти ефективно лише тоді, коли буде здатен постійно підвищувати свій рівень освіти та кваліфікації, впроваджувати інновації у власній професійній

діяльності, дотримуватись вимог бізнес-етики та соціальної відповідальності. Майбутній фахівець повинен вміти впроваджувати інновації у власній організації, а також вміти оцінювати інноваційні проекти, які будуть кредитуватись банківською установою.

Формування інноваційної культури особистості студента упродовж його навчання у ВНЗ відбувається шляхом формування таких складових цієї культури: ціннісної, технологічної, творчої та інформаційної. Інноваційна культура студента – це система цінностей, знань, норм, умінь та навичок щодо породження та впровадження інновацій, яка формується і розвивається у особистості в процесі навчання у ВНЗ та забезпечує при певних умовах реалізацію його інноваційного потенціалу у будь-якій сфері. Вплив на особистість студента здійснюється в Українській академії банківської справи через навчальний процес, позанавчальну діяльність студентів та спецкурс особистісного зростання, спрямований на формування інноваційної культури майбутнього фахівця банківської справи.

Формування інноваційної культури як новий аспект у підготовці спеціалістів передбачає, на нашу думку, створення такого професіонала, який зможе поєднати в собі якості новатора з високими моральними нормами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Библер В.С. От наукоучения – к логике культуры: Два философских введения в двадцать первый век. – М.: Политиздат, 1990. – 413 с.
2. Енциклопедія банківської справи України / Ред. кол. В. С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, Ін Юре, 2001. – 680 с.
3. Козловски П. Культура постмодерна: Общественно-культурные последствия техн. развития: Пер. с нем. – М.: Республика, 1997. – 240 с.
4. Колесов М.С. Человек и культура: Философские размышления. – К.: Издательство общества „Знание” Украины, 1991. – 48 с.
5. Освітній менеджмент: Навчальний посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.